

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ЯК ДІЄВОГО ФАКТОРУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТОВАРІВ НА ПРОДОВОЛЬЧОМУ РИНКУ

Л.В Страшинська

Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України

Формування ринку якісного та безпечного для споживачів продовольства є найважливішим стратегічним завданням національної економіки. Розв'язання конкретних завдань у цьому напрямку можливе за умови зміни нормативно-правового підґрунтя, а саме оновлення нормативно-правової бази АПК через прийняття нагальних законів, удосконалення вже діючих та розроблення нових, гармонізованих з міжнародними, стандартів, посилення метрологічних методів контролю, а також удосконалення процедури сертифікації готової продукції.

На сьогоднішній день в окремих галузях ще діють нормативні документи, затверджені під час існування СРСР, які не враховують нові види сировини і матеріалів, що з'явилися на ринку України, сучасні технології, велике різноманіття комплексних харчових добавок, і найголовніше – існуючі на світовому ринку жорсткі вимоги до безпеки і якості продуктів харчування, методів їх контролю. Тому розробка нових нормативних документів та удосконалення вже існуючих вбачається необхідною умовою як забезпечення захисту національного споживача, так і розвитку внутрішнього ринку та розширення експорту вітчизняної продукції.

При цьому система державних пріоритетів повинна включати:

- прискорення розробки та застосування вітчизняних нормативно-правових документів з питань якості продукції, гармонізованих з міжнародними системами стандартизації, в тому числі за умови активної фінансової допомоги держави, а саме Міністерства аграрної політики (департаменту продовольства);
- завершення впровадження на підприємствах галузі систем управління якістю та освоєння нових сучасних технологій відповідно до міжнародних стандартів ISO серії 9000, 10000 та 14000;

- вирішення питань щодо централізованого фінансування розробки державних стандартів України та нормативної документації, гармонізованих з міжнародними та європейськими стандартами, для конкурентоспроможної харчової продукції;
- прийняття Закону України "Про генетично модифіковану продукцію", в якому повинні передбачатись заборонні заходи при використанні генних технологій, необхідність маркування харчових продуктів з чітко визначеними нормами вмісту ГМО, а екологічні права споживачів захищені за допомогою суворих адміністративних і економічних методів регулювання якості споживчого ринку;
- створення єдиного інспекційного органу – Національної служби з безпеки харчових продуктів, ветеринарному контролю і захисту рослин;
  - прийняття Закону України "Про екологічно чисту продукцію", гармонізованого з європейським законодавством, в якому передбачити врахування умов ведення екологічного сільського господарства, сертифікації, реалізації, транспортування, зберігання, стимулювання виробництва і споживання екологічно чистих продуктів харчування, створення і поширення торговельних марок таких харчових продуктів на світові ринки;
- розширення мережі сертифікаційних служб та випробувальних лабораторій, акредитованих за міжнародною системою, результати аналізу яких були загально визнаними на світовому рівні;
- збільшення переліку харчових добавок, дозволених для використання у харчових продуктах, до кількості, дозволеної в країнах ЄС;
- розробка і впровадження програми екологічного маркування вітчизняної продукції під егідою Торгово-промислової палати України та Товариства захисту прав споживачів;
  - створення системи інформаційного забезпечення міністерств і відомств нормативними документами, іншими інформаційними матеріалами з питань якості, стандартизації і сертифікації;

- максимальне залучення виробників продовольчої продукції до розробки нових нормативних документів, оскільки саме підприємства найбільш зацікавлені в збільшенні випуску конкурентоспроможної і високоякісної продукції, підвищенні свого іміджу на продовольчому ринку і лише вони несуть кінцеву відповідальність за якість виробленої продукції.

З огляду на це, в Україні назріла необхідність розроблення таких національних стандартів, що б відповідали потребам національної економіки та суспільства, сучасному рівню розвитку і, застосування яких сприяло б вирішенню пріоритетних завдань виробництва харчових продуктів щодо вдосконалення асортименту, підвищення їх якості, безпечності та конкурентоспроможності на європейському рівні.

Протягом останніх років на цьому шляху відбулися певні позитивні зміни.

З 1 січня 2007 р. були введені в дію нові національні стандарти для окремих видів м'ясопродуктів – ковбас напівкопчених, сирокочених і сиров'ялених, варених ковбасних виробів, ковбас жарених і напівфабрикатів рублених. Це зумовлено тим, що останнім часом на ринку України під видом ковбаси з'являється все більше фальсифікованої продукції, яка взагалі не містить м'яса. Дані численних перевірок показують, що виробництво такої продукції базується на використанні м'яса механічної обробки, білкових стабілізаторів, рослинних, в основному соєвих, білків, білково-жирової емульсії, рослинних круп та ін., що зв'язані відповідними харчовими добавками (емульгаторами, стабілізаторами) для досягнення стійкої стабілізованої фаршової системи, підфарбованими фарбниками, що імітують колір м'яса і наповнені ароматичними речовинами, що імітують його смак.